

Vi må ikke glemme, at dette ikke kun er
Menneskenes Land, Kalaallit Nunaat;
det er også Dyrenes Land.

– Uppik

UUMASUT PINIAKKAVUT

Uumasoqatigiit assignngitsut 230-t, tassa miluumasut, aalisakkat aamma timmissat Kalaallit Nunaanni uumasuupput. Tamakkua ilaasa atorluakkatta pingaernerpaat sumut killinnerat tabelimi matuma ataani takuneqarsinnaavoq.

DYRENESES LAND

DYRENE VI FANGER

Der lever 230 forskellige arter af pattedyr, fisk og fugle i Grønland. Vi udnytter omkring 40 af dem i fangst og fiskeri. Her ser du, hvordan det går med nogle af de vigtigste dyr, som vi udnytter. Der er blevet færre og færre fangstdyr samtidig med, at vi er blevet flere og flere mennesker.

“...når det gælder miljø og natur, er udviklingen gået så hurtigt, at hverken mennesker, natur eller lovgivning kan følge med. Det er på tide, at vi indser, at vi ikke længere er et lille fangerfolk, der (over)lever af at fange vores egen mad i naturen. Vi lever i et moderne samfund i en tid, hvor vi bliver nødt til at indrette os efter nye forhold: flere mennesker, klimaforandringer og ændrede fangstforhold, for bare at nævne nogle få ting.

Naja Habermann, naturvejleder i Ilulissat Kommune

“...avatangiisit pinngortitarlu eqqarsaatigalugit allangoriartorneq ima sukkatigaaq inuit, pinngortitaaq nammineq inatsiseqarnerluuinnit malinnaasinaanatik. Piffissangorpoq nassuerutigisariaqaleratsigu piniartuujunnarsimasugut ikittuunnaat pinngortitami nammineq pisamikkut imminnut napatittut. Ullumi inuuvugut inooqatigiinnut nutaalianut ilaasortaalluta pissutsinut nutaanut tulluarsartariaqalersut: inuit amerliartuinnaamata, silaannaq allangoriartormat piniarnikkullu atukkat allangoriartortut, ilaannangui taassagaanni.

Naja Habermann, Ilulissat Kommunianni pinngortitamut siunnersortit

NARHVAL

Biologernes viden

Kraftig tilbagegang i Vestgrønland. På 20 år er bestanden i visse områder halveret.

Biologernes anbefalinger

Fangst af højst 135 om året i Vestgrønland

Fangst

Ja, næsten 700 om året, hvoraf de 100 fanges i Østgrønland. I 2004-2005 en kvote på 300.

Resultat

Forsat tilbagegang, da kvoten stadig er for høj.

QILALUGAQ QERNERTAQ

Biologit ilisimasaat

Kitaani ikiliartupiloorput. Ukiut kingullit 20-t ingerlaneranni sinnerisap ilaani affaannangorsimapput.

Biologit inassutaat

Kitaani ukiumut amerlanerpaamik 135-t pisarinqartarsut.

Pisarinqartartut

Aap, ukiumut 700-ngajaat, taakkunanna Tunumi 100-t. 2004-05-imumt pisassissutit 300-upput.

Inerpera

Suli ikiliartussapput pisassat suli amerlavalarmata.

ISBJØRN

Biologernes viden

Tilbagegang i Vestgrønland, men man ved endnu for lidt på grund af for få undersøgelser.

Biologernes anbefalinger

Sårbar art og fangsten i dag er formentlig for høj.

Fangst

Cirka 250 om året. Hjemmestyret vil indføre en fangstkvote i 2005, selvom man ikke kender bestandens størrelse.

Resultat

Formentlig fortsat tilbagegang.

NANOQ

Biologit ilisimasaat

Kitaani takussaajunnaartuuarput, missuisuinerli ikippallaarmata ilisimasaavut suli ilaannakuupput.

Biologit inassutaat

Qajassuuttariaqarpoq, ullunilu makkunani pisarinqartartut amerlavalarmata.

Pisarinqartartut

Ukiut 250-t missaanniupput.

Namminersormerullutik Oqatussat 2005-imi pisassat amerlanerpaaffissaat atulersinniarpaat nannut amerlassarpiat nalugaluarlugu.

Inerperissa

Ikiliartuqqissagunarpur.

Lomvier i frit fald. På mindre end 100 år er lomvierne gået voldsomt tilbage i Vestgrønland. Årsagen er både bifangst i fiskegarn samt for megen jagt. I dag forsøger man at beskytte fuglene om foråret så de kan få æg og unger i fred.

Appat ikiliartupiloorput. Ukiut 100-ngitsulluinnit Kitaani appat ikileriarjuussuursimapput. Pissutaasut tassa qassutini napitittamerat piniaplunneqarnerallu. Timmissat ukiumi makkunani upernaakkut paarilluarnarqarput eqqissilutik mannilorlutilu paaqqorsinnaaqqullugit.

HVIDHVAL
Biologernes viden
50-60% tilbagegang på 25 år. Bestanden er reelt truet, hvis der ikke gøres noget ved fangsten. Hvidhvalen findes og fanges næsten kun i Vestgrønland.
Biologernes anbefalinger
Højst 100 om året, hvis den nuværende bestand skal bevares.
Fangst
Indtil 2004 og mod 600 årligt. Fra 2004 en kvote på 320 dyr.
Resultat
Fortsat tilbagegang, hvis ikke fangsten begrænses yderligere.

QILALUGAQ QAQORTAQ

Biologit ilisimasaat

Ukiut 25-t ingerlaneranni 50-60%-imik ikileriarimapput. Nungutaanissamut ulorianartorsortimneqarput qanorlu iluuseqartarluunilu.

Biologit inassutaat

Amerlanerpaamik ukiumut 100-t maannamut amerlassarisut allangussa nngippat.

Pisarinqartartut

2004 tikillugu ukiumut 600-t angullugit. 2004-mit ukiumut 320-t.

Inerpera

Suli ikiliartussapput pisassat ikileqqinneqanngippata.

AAVEO

Biologit ilisimasaat

Kitaani ikiliartupiloorput. Maanna 2.500-nit ikinnerussaunavipput ukiut 100-t matuma siorna 30.000-imit missaanniismagunalarluarutik. Aarrit Kal.Nunaanni pisarinqartartut Canadamia paaqqortarput. Tunumi aarrit amerliartortut eqqissimatitaallutillu piniagaavallaarutillu.

Biologit inassutaat

Kitaani ukiumut 50-it qaangernagut pisarinqartarsut. Pisarinqartartut Aap, Kitaani ukiumut 360-imit missaanni Tunumilu 12-13-it.

Inerpera

Kitaani suli ikiliartussasut. Tunumi ukiut 50-it sinnerlugit eqqissimatitaareerlutik illoqqortorluullu eqqaanni piniagaavallaanginnamik atugarissaaqaat.

RENSDYR

Biologernes viden

Ny viden har resulteret i en opjustering af bestanden i 2000. Det vil sige, at der er langt flere, end man troede. Desuden er bestanden vokset. I dag måske mere end 170.000 rendyr i Vestgrønland. I Østgrønland uddøde rendyrene for ca. 100 år siden – formentlig på grund af klimaændringer.

Biologernes anbefalinger

For mange dyr i mange områder medfører, at planterne bliver spist og forsvinder. Skyd mange flere og helst hunner (simpler), da de får ungerne.

Fangst

Fri jagt i næsten hele Vestgrønland. Totalt fanges ca. 15.000 rendyr om året.

Resultat

Forhåbentlig kommer bestanden ned, så dyrene ikke sulter.

TUTTUT

Biologit ilisimasaat

Ilisimasaat nutaat tunngavagalugit tuttut amerlassarisaat 2000-imi nallersooqqinneqarput. Ilmagisamit amerlanerjuussuupput. Sullu amerliartortut. Kitaani ullumikkut immaqa 170.000-nit amerlanerupput. Tuttut Tunumi ukiut 100-t matuma siorna nungupput – silaannaap inuuffigiuminaallinera pissutaasimaganarluni.

Biologit inassutaat

Nunap ilaata tuttoqarqallaarnera pissutigalugu naasut ilaat nerineqarlutik takussaajunnaartalerput. Suli amerlanerut pisarinqartarqarput, pingaartumillu arnavissat, taaku paaqqortuugamik.

Pisarinqartarsut

Kitaata annersaani killilersuineqanngilaq. Ukiumut 15.000-imit missaanni pisarinqartartut.

Inerpera

Ikilnissaat neriuarnarpoq nerissaarutinnnginnassagamik.

MOSKUSOKSE

Biologernes viden

Hele bestanden er på ca. 24.000 dyr og er de fleste steder i fortsat vækst.

Biologernes anbefalinger

Bestanden i vækst, så for at undgå "overbefolkning" skal der visse steder skydes flere.

Fangst

Op mod 1600 de sidste par år. Kvoten på næsten 2600 dyr er ikke blevet opbrugt.

Resultat

Forsat vækst de fleste steder.

UMIMMAK

Biologit ilisimasaat

Nuna tamakkerlugu katillutik 24.000-ittissaanniupput nunallu ilaani sumiiffinni amerlanerumi amerliartortut.

Biologit inassutaat

Amerliartormata amerlagutissangippata nunap ilaani pisat amerlanerusaarqarput.

Pisat

Ukiuni kingullerini marlussunni ukiumut 1600-t angullugit pisarinqartartut.

Resultat

Pisassat katillutik 2600-ngajaat tamakkerneqartarsimangillat.

Inerpera

Umimmaqarfinni amerlanerumi suli amerliartortut.

Denne plakat er sammen med en undervisningsavis WWF Verdensnaturfondens bidrag til oplysning af børn og unge om bæredygtighed og miljø i Grønland. Plakaten og aviserne kan få ved henvendelse til Ilinnisiorfik eller WWF Verdensnaturfondens. Materialet kan også downloades som pdf-fil fra WWF Verdensnaturfondens hjemmeside www.wwf.dk

Plakati una WWF Verdensnaturfondip aviisiata ilagaa Kalaallit Nunaanni immiut nappassinnaasumik avatangiisinillu paasissutissinermi ilaasinnaasoq. Plakati aviisillu Ilinnisiorfik imalt. WWF Verdensnaturfondi saaffigalugit pineqarsinnaapput. Downloaderneqarsinnaapput pdf-filittut WWF Verdensnaturfondip nittartagaanit www.wwf.dk

Der er **TILBAGEGANG** af Lomvie, Edderfugl og Havterne, Isbjørn, Hvalros, Hvidhval, Narhval, Torsk, Hellefisk, Laks, Fjeldørred, Kammusling og Krabber.

Der er dog **FREMANG** af Gæs, Rensdyr, Moskusokse, Grønlandssæl, Klapmys og Rejer mens Ringsæl er blevet **STABIL**.

IKILIARTORPUT appat, mitit imequtaallu, nannut, aarrit, qilalukkat qaqortat, qilalukkat qernertat, saarullit, qalerallit, kapisillit, eqaluut, uliulit aamma saattussat.

AMERLIARTORPULLI nerlerit, tuttut, umimmaat, aataat, natsersuit aamma raajat, kisianni natsiit **TAAMAAGINNARPURT**.

